

escoles... ensenyança... cultura...

Una conversa sobre educació

Podríem dir que és l'última entrevista d'aquest espai dedicat a les Escoles. Si bé el pròxim mes n'hi haurà una altra. Però ja tindrà un caire més planer i sense aprofundir massa en els problemes, doncs estarà dedicada als alumnes de vuitè i al seu mestre.

De fet, amb tot el que s'ha dit sobre les nostres escoles, sembla que és suficient per tenir un concepte prou clar de la seva situació actual i també les possibilitats del seu futur.

És per això que hem acudit a la persona d'en Marcel Galobart, el qual degut als molts anys d'activitat dins el camp de l'ensenyança ens podria resumir una mica tot el que s'ha comentat en els anteriors números de Ronsana. Com sabem tots, ell no exerceix aquí al poble, sinó que des de molts anys que treballa a l'Institut de Granollers, una llarga temporada com a professor i després com a Director d'Estudis, càrrec en el qual, segons sembla, pesen més els problemes que no les satisfaccions que pugui produir, sobretot en el temps actual. Hi ha alguns alumnes del poble que acudeixen a l'Institut a cursar els seus estudis. Volem dir, amb això, que tot i no exercint al poble segueix de prop aquests alumnes, i també molts dels que ara acaben, els de vuitè, és possible que continuïn després a l'Institut. Així veiem que, encara que potser d'una manera indirecta, hi ha una certa relació entre ell i les nostres escoles.

Quines preguntes li haig de fer, se'm fa una mica difícil de decidir-ho, ja que poden servir més per trancar l'ordre del seu comentari que no pas altra cosa, però com que hem anat seguint aquesta línia, ens cenyirem una mica al sistema.

* * *

—En el poble hi ha el projecte immediat de concentrar les escoles i crear un Grup Escolar. És tan immediat que podria ser que el pròxim curs comencés a funcionar, ja que està previst construir les quatre aules que falten durant el temps de vacances.

Pot anar a la mida del nostre poble aquesta concentració?

—Pot anar-hi i pot no anar-hi. Com en totes les coses de l'ensenyament —i de la vida—, es fa difícil dir si o no.

Cal pensar que quan l'Ajuntament i les entitats i persones que promouen aquesta concentració s'han decidit a portar-la a terme, és perquè, en un estudi previ, han trobat motius de més pes a favor que no pas en contra.

No fóra suficient dir que la pedagogia actual empeny a la concentració. Ja hi han corrents pedagògics en els països més avançats, que tornen a defensar la petita escola gairebé familiar.

Tampoc seria vàlid pensar només en l'aspecte d'economia, encara que sigui un dels factors determinants de les concentracions. Perquè quan els estudiants arriben a ser tants que ja ningú coneix a ningú, quan els alumnes passen a ser un número, o una fitxa, en una massa de gent jove, l'escola no educa sinó que despersonalitza.

Penso que, com totes les escoles, la nostra anirà bé si hi han mestres de debò, amb vocació de servir els nois i noies que se'ls han encomanat, amb capacitat de fer equip, deixant de banda les petites qüestions personals, i sabent mantenir el diàleg, de vegades difícil, amb els pares. Dic que és difícil perquè sovint els pares tenen una visió molt particular, una cultura forçosament de menys nivell que la dels mestres, i llavors és fàcil la reacció, tantes vegades escollida: «Què saben els pares de...».

Pel que jo puc saber, però, és una garantia de cara al bon equipament de la concentració, l'actuació molt valuosa de l'equip de mestres del nostre poble.

Per últim, encara voldria remarcar-te que si aquesta concentració pot anar a la mida de Sta. Eulàlia, de cap manera anirà a la mida de Bigues. Crec que només com a solució d'emergència els infants de Bigues poden ser marejats amunt i avall per acudir a l'escola de Sta. Eulàlia. Bigues és Bigues i Santa Eulàlia és Santa Eulàlia. Tot el que es faci per mantenir la personalitat dels pobles petits és bo. Tot el que tendeixi a una fusió còmoda serà un empobriment. Bigues i Santa Eulàlia són dos pobles germans. És just que tots tinguin el mateix tracte.

—Pels alumnes, és diferent que estudiïn en un Institut o en les Escoles del poble?

—Cada centre cobreix unes necessitats. Les escoles del poble són per a tots els nois i noies. Hi han d'anar tots. A l'Institut, en principi, hi van els que volen fer estudis de grau mitjà o superior.

Els nois i noies de Santa Eulàlia que l'any vinent aniran a l'Institut trobaran, els primers dies o setmanes, un canvi realment important. Augmentat, encara, per la quantitat de problemes que, natural o artificialment, s'han generat aquests darrers anys en els centres de Batxillerat. Més allunyats de la influència de casa, tindran molta més llibertat aparent, molt menys control. Hauran d'estudiar —si volen— i decidir per ells mateixos moltes coses, sovint sota la pressió de companys que intentaran de manipular-los.

Seria bo que no perdessin de vista què hi van a fer a l'Institut. Necessitaran trobar a casa uns companys autèntics, a qui puguin parlar de tot. No hi hauria dret que els pares, enduts per la feina, no tinguessin temps de ser aquests companys.

—Els alumnes sembla que tot i la llibertat que se'ls dona, encara no es troben satisfets plenament dins l'escola, ja que es pot comprovar que hi ha un cert desordre i busquen omplir la seva vida amb altres ideals, i hem d'admetre que no tots escullen uns camins massa esperançadors...

—Estic ben bé d'acord amb tu, Joan. Acabes de plantejar unes qüestions que cremen en el món de l'ensenyament. Molts defensen, adulant baixament els adolescents, que han de tenir i d'educar-se en la màxima llibertat. Però no es tracta pas de la llibertat noble i aconseguida amb esforç, sinó d'una mena de llibertat que és insaciable a l'hora de demanar sempre, sense donar res a canvi. Penso que aquesta caricatura de llibertat és provocada per la falta de persones adultes (pares, mestres, sacerdots) que mantinguin fermes unes exigències bàsiques de respecte, de veritat, de solidaritat i d'amor als altres.

Jordi Sales, un cap clar de la filosofia catalana actual, ha escrit: «El noi i la noia que creix en la nostra societat que ho permet tot, sent, com a cosa pròpia de la seva edat, la necessitat de tocar les fronteres de les coses prohibides, és a dir, d'escoltar un no. Com que ningú no gosa dir-lo aquest no, ell va anant cada vegada més enllà i cada vegada més sol, fins que la mateixa vida li dona la trompada d'un no implacable. Haurà estat una excursió molt lliure, però l'haurà degradat i envellit». ¿No has vist mai, Joan, aquests joves i noies carregats de problemes i de vicis, que han perdut la capacitat de riure?

Ara bé, els grans, els pares, ¿els sabem trametre, amb el nostre testimoni i amb esforç, uns ideals vàlids, o bé deixem que d'altres, no pas moguts per l'amor als nostres fills, els engresquin amb els seus propis ideals?

—El sistema actual d'ensenyança és complet i efectiu? Considera tots els aspectes de la vida que envolten els alumnes?

—Cap sistema d'ensenyança és complet i efectiu. S'ha de dir ben alt, ara que proliferen arreu els profetes d'una nova pedagogia que es presenta com a superació de qualsevol tipus d'escola anterior, que no és el sistema ni el mètode el que fa bona o dolenta una escola, sinó el mestre i l'alumne.

Fixa't que ara tothom es mata per coses que semblen bàsiques: sous bons, laboratoris, coeducació, treball en grup, autocontrol de l'alumne, excursions com més lluny millor, concentració escolar, autocars escolars, menjadors, etc.... I sovint, quan es té tot això, l'escola tampoc funciona o bé, el que és més freqüent, encara es multipliquen els problemes. Ho mires ben mirat i t'adones que ho tenim tot, però ens falten els mestres i els nois i noies que tinguin il·lusió per a aprendre.

—Els pares quan eduquem els nostres fills, què hem de procurar? Quin fi hi hem de buscar?